22. 5. 2012

ID: 83115

Honební společenství a rozhodnutí valné hromady

Rozhodnutí, která byla přijata svolanou valnou hromadou honebního společenstva, jsou neplatná, jestliže předtím nedošlo k vyrozumění člena společenstva o svolání valné hromady v souladu se zákonem a stanovami.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 4005/2011, ze dne 11.4.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce: Ing. B. H., bytem J., zastoupen Mgr. J.K., advokátem v P., proti žalovaným: 1) Honební společenstvo P.R., a 2) Z., s. r. o., oba zastoupeni JUDr. V. P., advokátem v P., o určení neplatnosti smlouvy o nájmu honitby, vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 12 C 24/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2011, č. j. 14 Co 395/2010-168, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2011, č. j. 14 Co 395/2010-168, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

A. Předchozí průběh řízení

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem výše označeným byl ve výroku I. změněn rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 29. 1. 2010, č. j. 12 C 24/2007-145, tak, že návrh žalobce byl zamítnut. Ve výroku II. rozsudku odvolacího soudu uložil soud žalobci zaplatit žalovaným společně a nerozdílně na nákladech řízení před soudem prvního stupně částku ve výši 29.000,- Kč a na nákladech odvolacího řízení částku ve výši 29.993,10 Kč.

Předmětem řízení je žaloba, jíž se žalobce domáhá určení neplatnosti právního úkonu, jímž byla dne 1. 6. 2003 uzavřena smlouva o nájmu společenství honitby „Bedřich“ mezi žalovaným 1) a 2). K uzavření smlouvy o nájmu (došlo k němu 1. 6. 2003) byl valnou hromadou honebního společenstva (žalovaný 1/) konanou dne 23. 5. 2003 zmocněn výbor žalovaného 1). Při svolání předmětné valné hromady však podle žalobce nebyly splněny všechny náležitosti, když o jejím konání nebyl vyrozuměn vlastník téměř poloviny pozemků honitby – Pozemkový fond ČR -, který disponoval v době konání valné hromady v honebním společenstvu 426 hlasy z celkových 853 (jeden hlas za každý započatý hektar pozemků sdružených do honitby). Žalovaný 1) navíc pronajal předmětné pozemky honitby žalovanému 2) za nepřiměřeně nízkou cenu, a to ve výši 15 – 20 Kč za 1 hektar, což neodpovídá podle žalobce ani výši obvyklého nájemného pozemků na obdobných honitbách (okolo 250,- Kč za 1 hektar honební plochy); smlouva byla uzavřena zcela účelově ve prospěch žalovaného 2). Žalobce se stal vlastníkem pozemků sdružených v honitbě „B.“, a tedy i členem žalovaného 1) dne 31. 7. 2003.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobou napadený právní úkon žalovaného 1) je neplatný. Jako rozhodnou skutečnost uvedl, že žalobce v době podání žaloby byl a stále je vlastníkem pozemků sdružených v honitbě „B.“, avšak v době uzavření předmětné nájemní smlouvy mezi žalovanými nebyl členem žalovaného 1) a nemohl tudíž podat žalobu na neplatnost rozhodnutí valné hromady podle § 22 odst. 8 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti; žalobce neměl jinou možnost než se domáhat určení neplatnosti smlouvy samotné, a to podáním žaloby podle § 80 písm. c) o. s. ř. Soud v

návaznosti na uvedené skutečnosti shledal na straně žalobce naléhavý právní zájem na předmětném určení. Dále se též zabýval prvním posouzením věci samé, přičemž vycházel ze zjištění, že ke svolání valné hromady konané dne 23. 5. 2003 nebyly splněny všechny podmínky. Členy honebního společenstva ke dni uzavření předmětné nájemní smlouvy byl P. A. s počtem hlasů 151, Píšťalka s. r. o. s počtem hlasů 235 a již výše zmíněný Pozemkový fond ČR s počtem hlasů 426. O konání valné hromady však nebyli honebním starostou vyrozuměni všichni členové honebního společenstva a tudíž nedošlo k jejímu řádnému svolání. Z tohoto důvodu je neplatné jak usnesení valné hromady, tak i zmocnění honebního výboru k uzavření nájemní smlouvy, která je též neplatná pro rozpor se zákonem.

Odvolací soud se se závěry soudu prvního stupně neztotožnil. Zabýval se zejména tím, zda je na navrhovaném určení dán naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř. Uvedl, že určovací žaloba podle tohoto ustanovení má preventivní charakter a má místo tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak. Její užití je též namístě v případech, v nichž určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků. Poté soud dospěl k závěru, že naléhavý právní zájem na požadovaném určení není dán, neboť v projednávané věci má určení neplatnosti nájemní smlouvy povahu předběžné otázky k určení existence nájemního vztahu samotného. Podle soudu nebylo též možné uzavřít, že by určení neplatnosti předmětné nájemní smlouvy odvrátilo budoucí spory účastníků ohledně nájmu honitby „B.“, tudíž nevystihuje obsah a povahu daného právního vztahu účinněji než jiné právní prostředky (např. určení existence samotného nájemního vztahu).

B. Dovolání žalobce a vyjádření žalovaného
Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Jeho přípustnost dovozoval z diformity rozsudků soudů nižších instancí a jako důvod dovolání označil nesprávné právní posouzení věci. Dovolání podané prostřednictvím právního zástupce žalobce Mgr. Ing. P. P. ze dne 4. 8. 2011 bylo dne 27. 2. 2012 v mezích dovolacích důvodů a rozsahu dovolání upřesněno právním zástupcem žalobce, kterým byl nově zvolen Mgr. Jakub Kotrba, advokát v Praze 1. Žalobce tvrdil, že žaloba na určení neplatnosti právního úkonu, jímž byla uzavřena předmětná nájemní smlouva, vystihuje obsah a povahu daného právního vztahu účinněji, než žaloba na určení neexistence nájemního vztahu. Dále též poukázal na odvolacím soudem citované rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2147/1999, v němž bylo rozhodováno – na rozdíl od projednávané věci – o návrhu na určení neplatnosti právního úkonu, kterým byla uzavřena kupní smlouva. Nájemní smlouva podle zákona o myslivosti se uzavírá na dobu 10 let a zákon o myslivosti taxativně stanovuje důvody pro její zánik. Žalobci svědčí naléhavý právní zájem na určení neplatnosti právního úkonu ex tunc, jelikož podáním žaloby na neexistenci nájemního vztahu by se určení neplatnosti příslušného právního úkonu nemusel domoci. Žalobce v dovolání naléhavý právní zájem na určení neplatnosti nájemní smlouvy zdůvodňoval též s poukazem na ručení člena honebního společenstva celým svým majetkem za jeho závazky (jedním z hlavních příjmů společenstva jsou příjmy z pronájmu pozemků honitby). Na závěr dovolání navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaní se k dovolání ve stanovené lhůtě nevyjádřili.

C. Posouzení přípustnosti dovolání, uplatněný dovolací důvod
Nejvyšší soud zjistil, že žalobce, zastoupený advokátem, podal dovolání v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.). Žalobce dovozoval přípustnost dovolání z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a dovolací důvod byl uplatněn podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je dána v případě, kdy dovolatel napadá rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu nižší instance ve věci

samé. V projednávané věci bylo rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 14 Co 395/2010 změněn rozsudek Okresního soudu v Lounech sp. zn. 12 C 24/2007; podmínka přípustnosti dovolání je ve věci samé splněna.

Dovolatel jako dovolací důvod uvedl nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem. Právním posouzením věci je činnost, při níž soud na zjištěný skutkový stav aplikuje konkrétní právní normy, tedy z učiněných skutkových zjištění dovozuje, jaká práva a povinnosti účastníci řízení mají nebo by měli mít podle právního předpisu, který tomuto zjištění odpovídá. Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu určil sice správně, ale nesprávně ji vyložil, případně ji na skutkový stav nesprávně aplikoval. Nesprávnost právního posouzení se může týkat jak ustanovení hmotného práva, tak i ustanovení procesního předpisu, pokud jejich správný výklad byl předpokladem vydání správného rozhodnutí odvolacího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2001, sp. zn. 28 Cdo 1752/2000).

D. Právní posouzení věci

1. Relevantní zákonná ustanovení a judikatura

Podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Podle ustanovení § 4 obč. zák. se lze domáhat ochrany proti tomu, kdo právo ohrozí nebo poruší, a to u orgánu, který je k tomu povolán. Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem soud.

Podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, je honební starosta povinen vyrozumět všechny členy honebního společenstva o konání valné hromady s uvedením místa, data, hodiny a pořadu jednání. Způsob vyrozumění může upřesnit valná hromada honebního společenstva. Návrh na uzavření, změnu nebo vypovězení smlouvy o nájmu honitby a návrh o finančním hospodaření a o použití čistého výtěžku musí být k nahlédnutí u honebního starosty nejpozději 15 dní před konáním valné hromady. Součástí oznámení o konání valné hromady musí být také jakýkoliv návrh závazků, které mohou významným způsobem ovlivnit hospodaření honebního společenstva. Projednat záležitost, která nebyla uvedena v pozvánce na valnou hromadu, lze pouze se souhlasem všech přítomných členů honebního společenstva.

Podle ustanovení § 22 odst. 8 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, považuje-li člen honebního společenstva rozhodnutí valné hromady za nezákonné nebo odporující stanovám, může se do 15 dnů ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděl, nejpozději však do 3 měsíců od konání valné hromady, domáhat, aby soud vyslovil neplatnost rozhodnutí valné hromady, jinak jeho právo zaniká.

Rozhodnutí, která byla přijata svolanou valnou hromadou honebního společenstva, jsou neplatná, jestliže předtím nedošlo k vyrozumění člena společenstva o svolání valné hromady v souladu se zákonem a stanovami (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 28 Cdo 1579/2005, publikovaný v David, L., Bílková J., Podivínová, M. Přehled soudní judikatury. Soudní ochrana člena spolku, církve a politické strany Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 83 – 85.).

2. Vznik členství žalobce v honebním společenstvu a jeho možnost domáhat se postupu podle § 22 odst. 8 zákona o myslivosti

Nejvyšší soud již výše uvedl relevantní zákonná ustanovení, jež upravují možnost člena honebního společenstva napadnout usnesení valné hromady žalobou podle § 22 odst. 8 zákona o myslivosti. V projednávané věci se valná hromada žalovaného 1) konala dne 23. 5. 2003 a bylo na ní rozhodnuto o uzavření smlouvy o nájmu honitby „B.“ s žalovaným 2). Tato nájemní smlouva byla uzavřena dne 1. 6.

2003. Žalobce se členem honebního společenstva (žalovaný 1/) stal až dne 31. 7. 2003, tedy poté, co valná hromada společenstva rozhodla.

Zákon stanoví lhůtu pro podání návrhu na určení neplatnosti rozhodnutí valné hromady jednak jako subjektivní – 15 dnů ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděl, a jednak jako lhůtu objektivní – 3 měsíce od konání valné hromady. Vzhledem k tomu, že valná hromada se konala dne 23. 5. 2003, objektivní lhůta pro žalobce, jenž v době vydání rozhodnutí valné hromady nebyl členem společenstva, uplynula dne 23. 8. 2003 – tedy v době, kdy již členem žalovaného 1) byl, ale jen po dobu necelého jednoho měsíce. Nelze předpokládat, že by mu tato doba postačovala k tomu, aby se mohl řádně domáhat svých práv u soudu v intencích žaloby podle již citovaného § 22 odst. 8 zákona o myslivosti.

3. Naléhavý právní zájem žalobce na určení neplatnosti nájemní smlouvy

Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, neshledal ve věci naléhavý právní zájem žalobce na podané žalobě ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř. Tento svůj závěr zdůvodňoval tím, že v projednávané věci určení, že je předmětná nájemní smlouva neplatná, má povahu předběžné otázky k určení existence nájemního vztahu samotného, přičemž nelze dospět k závěru, že určení neplatnosti předmětné nájemní smlouvy odvrátí budoucí spory účastníků ohledně nájmu společenství honitby „B.“, a tudíž ani nevystihuje obsah a povahu daného právního vztahu účinněji než jiné právní prostředky, například určení existence samotného nájemního vztahu.

Nejvyšší soud se závěrem odvolacího soudu ohledně absence naléhavého právního zájmu nesouhlasí. Odvolací instance se abstraktně a formalisticky zabývala návrhem žalobce bez toho, aniž by reagovala na žalobcova hmotněprávní tvrzení v řízení přednesená.

Žalobci, který nebyl v době rozhodnutí valné hromady o nájemní smlouvě k pozemkům členem honebního společenstva a neměl reálnou možnost napadnout toto rozhodnutí v zákonné lhůtě, lze přiznat naléhavý právní zájem na žalobě o určení neplatnosti nájemní smlouvy, byla-li podána v přiměřené době po vzniku členství a uplynutí lhůty podle § 22 odst. 8 zákona č. 449/2001 Sb.

Skutečnosti plynoucí ze zákona, a to ručení člena honebního společenstva za jeho závazky celým svým majetkem a vlastnické právo člena společenstva k pozemku sdruženého v honitbě, nemohou samy o sobě založit dostatečný důvod pro přiznání naléhavého právního zájmu na určení neplatnosti nájemní smlouvy k pozemkům v honitbě za stavu, kdy ke schválení této smlouvy valnou hromadou došlo ještě před vznikem jeho členství. Naléhavý právní zájem však může být založen souběžným tvrzením o formálních vadách rozhodování valné hromady a o tom, že honební společenstvo pronajalo honitbu za nepřiměřeně nízké nájemné, čímž měly být poškozeny hospodářské zájmy společenství.

E. Závěry

Nejvyšší soud proto posoudil dovolání žalobce jako důvodné a přistoupil ke zrušení rozsudku odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta za středníkem, odst. 3 věta první o. s. ř.).

Jak z výše uvedeného vyplývá, odvolací soud, vázán právním názorem dovolacího soudu, přizná podané žalobě naléhavý právní zájem a připustí, aby byla žaloba posuzována v rámci meritorního přezkumu. Nejvyšší soud však současně uvedl premisu, podle níž za atypického právního stavu, který ve věci vznikl, předpokládá podání předmětné žaloby bez zbytečného odkladu, resp. v přiměřené době poté, co nastaly všechny ve věci rozhodné právní skutečnosti. V dalším průběhu řízení před odvolacím soudem bude tedy žalobce povinen zevrubně vysvětlit, proč podal žalobu na určení neplatnosti usnesení valné hromady honebního společenstva přibližně až po čtyřech letech poté, co

se stal jeho členem. Odvolací soud současně zváží proporci mezi újmou, která by honebnímu společenstvu vyplynula z případné neplatnosti usnesení valné hromady a tedy i nájemní smlouvy a ponecháním smlouvy v platnosti. Nelze totiž přehlédnout, že platnost nájemní smlouvy skončí již v roce 2013, tedy v příštím roce. Též nelze přehlédnout, že se podle všeho smluvní strany chovaly v souladu s nájemní smlouvou, což se po dobu přibližně čtyř let týkalo i žalobce. Je tedy otázkou, zda platnost předmětné nájemní smlouvy nelze postavit na závěru o konkludentním chování jejích účastníků (blíže viz § 35 odst. 1 in fine obč. zák.)

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Koupě nemovité věci
- Nesprávný úřední postup (exkluzivně pro předplatitele)
- Platební neschopnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Předkupní právo (exkluzivně pro předplatitele)
- Přerušení řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Rodinný závod (exkluzivně pro předplatitele)
- Dědictví
- Výživné
- Valná hromada
- Ustanovení zástupce
- Náhrada škody